

Czeslaw Kozons prædiken ved gudstjenesten i anledning af 1700-året for kirkemødet i Nikæa

Taler

Czeslaw Kozon
Katolsk biskop over København

Dato

21. april 2025

Sted

Sankt Ansgars Domkirke,
København

Omstændigheder

2. påskedag deltog fem kirker i en fælles gudstjeneste i Sankt Ansgars Kirke, den katolske domkirke i København. I gudstjenesten deltog repræsentanter fra Den katolske Kirke, Folkekirken, Metodistkirken, Den Anglikanske Kirke og Den Ukrainske Ortodokse Kirke (den uafhængige).

Gudstjenesten markede 1700-året for kirkemødet (koncilet) i Nikæa, hvor den nikænske trosbekendelse blev vedtaget. Denne trosbekendelse deles af både ortodokse, katolikker og protestanter og kan derfor kaldes en økumenisk (fælleskirkelig) bekendelse. Den indeholder dogmet, at Jesus er Gud sammen med Faderen og Helligånden, altså troen på den treenige Gud.

Denne festgudstjeneste blev holdt samme dag pave Frans' døde. Den katolske biskop Czeslaw Kozon indledte derfor gudstjenesten med at sige, at man på denne dag "ikke kunne undgå at tænke på pave Frans' bortgang", som hele gudstjenesten blev holdt i lyset af.

Læs mere om gudstjenesten på Folkekirkens Mellemkirkelige Råd her.

- 1 1700-året for koncilet i Nikæa, som vi er samlet for at markere, er omgivet af både selvfølgeligheder og paradokser.

- 5 Det er oplagt at fejre en så stor begivenhed i kirkehistorien, fordi koncilet var vigtigt, både fordi, det fandt sted, og endnu mere, fordi det ikke bare dengang satte ting på plads, men er blevet eet af de konciler, der har haft den største langtidsvirkning. På grund af den trosbekendelse, der blev formuleret i Nikæa, har koncilet bevaret en relevans, som end ikke splittelserne i kristendommen har kunnet ophæve. Tværtimod ser alle kristne på tværs af splittelserne koncilet som
10 et fælles referencepunkt, der endnu i dag er med til at markere de grundlæggende trossandheder, som alle, der bærer kristennavnet kan deles om. Ud over at udtrykke de kristne grundsandheder er koncilet også en påmindelse om den enhed, der herskede dengang, det fandt sted, og som det stadig skal være en ambition at komme nærmere.

- 15 En anden og endnu vigtigere selvfølgelighed er koncilets formål med at samle op på de første århundreders levede kristendom, lige fra de første øjenvidners møde med Kristus og hans udsendelse af dem for at forkynde hans rige, over en tid med næsten uafbrudt forfølgelse til en periode med de første alvorlige
20

udfordringer af den kristne lære. Det er et kendt hændelsesforløb i kirkehistorien at ting, der i sig selv burde være indlysende, nogle gange kommer til at stå klarere efter at være blevet udfordret og så præciseret.

- 25 Jesus lagde i sin forkyndelse ikke skjul på, hvem han er. Ikke mindst evangelisten Johannes gengiver Jesu udsagn om hans tætte, evige tilknytning til sin fader, en tilknytning, der har sin rod i evigheden, sådan som Jesus siger det i evangeliets 8. kapitel.
- 30 Samtidig er der også passager, hvor Jesus synes at underspille sin status, når han f.eks. giver udtryk for sin tilsyneladende uvidenhed om verdens ende og viser total lydighed mod sin Faders vilje. Vranglærer består ikke altid i, at der siges noget forkert, men i, at ikke alt bliver sagt eller troet. For dem, der ville understrege, at der kun er én gud, var der således en forståelig ambition om at
- 35 forsvare denne del af den kristne tro.

- At benægte Kristi guddom behøver derfor ikke at ses som et ondsindet forsøg på at lancere en ny lære, men snarere som en ignorering af, hvad Gud har åbenbaret om sig selv, gjort for os og ønsket at inddrage os i med det til følge, at vor egen
- 40 status som mennesker er blevet højnet.

- Det er også her, at paradokserne toner frem. Læren om Treenigheden, om Guds Søns menneskevordelse og dermed om hans to naturer er både svær at forstå og for mange total irrelevant, en verdensfjern akademisk teori.

- 45 At noget er svært at forstå hører med til Guds væsen. Han er uudgrundelig og trods vor beredvillighed til at tro alt om ham kommer vi aldrig forstandsmæssigt til at fatte hans evighed, hans almagt og alvidenhed eller den interne dynamik i Treenigheden. Trods hans Søns synlighed på jorden forbliver hans to naturer et
- 50 mysterium og menneskevordelsen uudgrundelig og en permanent anledning til benovelse.

- Nikænums lære om Gud, om hans Søns guddom og om Treenighedens mysterium er således ikke kun en fremlæggelse af ubestridelige facts, man som
- 55 kristen blot har at acceptere i tro. For den kristne er Gud ikke fjern og utilnærmelig. Også det gamle Israel kunne forundret sige: *"Hvor er det folk, det være sig nok så stort, der har sin Gud så nær?"* (5. Mos. 4,7b); men i den nye pagt er Gud kommet sit folk endnu nærmere. Gennem sin Søn er han trådt ud af sin

60 sikre sfære for at være os så nær, som det kan lade sig gøre i denne verden. Guds
Søn blev sårbar og mærkede gennem sin lidelse konsekvenserne af denne
sårbarhed. Guds indgriben og ledsagelse af sit folk i den gamle pagt gjorde
indtryk og skabte tillid, ofte p.gr. af spektakulære begivenheder. Hans Søns
komme til jorden var uden magtdemonstrationer, men med en overbevisende
65 form for autoritet og ganske konkret omsorg. For sine modstandere var Jesus på
én gang svag og provokerende: Svag, fordi han ikke opfyldte messianske
forventninger; provokerende, fordi han sagde, han er Gud.

Det er sådanne paradokser, nikæakoncilet med sin trosbekendelse bl.a. ville
70 forklare. Guds Søn steg ned fra himlen ”for os mennesker og for vor frelses
skyld.” Denne sætning udtrykker både Guds ydmyghed og almagt. Ydmyghed,
fordi hans Søns menneskevordelse var et ekstremt afkald på sikkerhed og
overgivelse til sårbarhed; almagt fordi kun Gud kan frelse. Samtidig synes
behovet for den frelse, som Gud tilbyder, ikke at være alle bevidst. Frihed og
75 autonomi er noget alle længes efter og kræver, og befrielse fra ulykker og
katastrofer opleves med rette som en lettelse, mens frisættelse med henblik på
evig frelse synes uvedkommende og svært at forestille sig relevansen af.

Sandheden om, at Jesus er Guds Søn og dermed Gud, er ikke kun vigtig at
80 acceptere, fordi den udtrykker en objektiv kendsgerning, som for os kristne er
indlysende og ufravigelig. Sandheden om Jesu guddom giver også autoritet og
troværdighed til alt det, som Jesus siger og gør, og ikke kun for hans samtid,
mens han var på jorden, men til alt det, der siden er sket i oprigtig efterfølgelse af
ham. Derfor er koncilets trosbekendelse blevet en uundværlig rettesnor for
85 kristenheden til alle tider, et klart, både dybtgående og afgrænsende udtryk for
kristendommens kernesandheder, som trods senere tiders splittelser, stadig er de
kristne trossamfunds fælles grundlag til både at arbejde for større indbyrdes
enhed og til på en troværdig måde at møde en fragmenteret verden med Kristi
befriende og enhedsskabende budskab. Nikænums og det følgende koncils
90 version af trosbekendelsen har til i dag været det fælles afgørende og
identitetsskabende grundlag for kristenheden, også i de tider, hvor de enkelte
trossamfund var hinanden allerfjernest.

Trods denne grundlæggende enighed om, hvor vigtig og uundværlig en
95 rettesnor den nikænske og senere den nikænoconstantinopolitanske
trosbekendelse er, spøger et sidste, endnu ikke afklaret paradoks, nemlig
uenigheden om Helligåndens præcise udgåen, om kun fra Faderen eller også fra

100 Sønne. Der kan argumenteres seriøst for bevarelsen af den omdiskuterede tilføjelse; men der er også flere eksempler på, at der i konkrete tilfælde ikke er blevet insisteret på at have den med. Så kontroversielt spørgsmålet gennem tiderne er blevet set, viser praksis med lejlighedsvis udeladelse af tilføjelsen, at en løsning ikke burde være urealistisk.

105 Disse sidste bemærkninger er ikke nævnt for at dryppe malurt i bageret og dermed spolere en oprigtigt glædelig begivenhed, men for at udtrykke ærlighed og realisme over for den faktiske situation. Ærlighed og realisme må dog ikke signalere resignation. Det ville meget direkte sagt være ukristeligt, fordi vi som kristne netop skal udtrykke og formidle håb, ikke mindst i vor tid, et håb, der
110 både grunder i de løfter, Kristus har givet, og øser af det, han allerede har udrettet for os, først og fremmest gennem sin opstandelse, som den samlede kristenhed i år er fælles om at fejre i disse dage. Den korsfæstede og opstandne Kristus er sejrherre; hans sejr er en sejr over død og synd og ikke over modstandere – der er ikke tabere i påskemysteriet ud over djævelen, den store
115 skaber af splittelse. (Jf. Den internationale teologiske kommissions dokument i anledning af 1700-året for Koncilet i Nikæa nr. 124).

Anliggendet i Den katolske Kirkes jubelår, som falder sammen med vor markering af nikæajubilæet, er også at tro på og skabe håb. I en tid som vor synes
120 meget at være håb mod håb, håb på trods; men lad det alligevel være en strategi, prøvet af mange i frelseshistoriens og kirkehistoriens forløb, og en strategi, vi kristne har fået betroet som en forpligtende opgave. Amen.

Kilde

125 Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

130 2. påskedag, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/czeslaw-kozons>